

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 191/06-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. októbra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Jána Lubyho vo veci sťažnosti Mgr. A. Č., Lekáreň P., B., zastúpenej advokátkou JUDr. A. G., T., namietajúcej porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Cob 23/2006-166 z 22. marca 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. A. Č., Lekáreň P., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Cob 23/2006-166 z 22. marca 2006 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Cob 23/2006-166 z 22. marca 2006 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Mgr. A. Č., Lekáreň P., priznáva úhradu trov konania 6 825 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún, ktoré je jej Krajský súd v Bratislave

p o v i n n ý zaplatiť na účet advokátky JUDr. A. G., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2006 doručená sťažnosť Mgr. A. Č., Lekáreň P., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. A. G., T., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob 23/2006-166 z 22. marca 2006.

Zo sťažnosti a z predložených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) proti žalovanému V. domáhala zaplataenia istiny 556 292,13 Sk z dôvodu poplatku z omeškania 0,1 % za každý deň omeškania s úhradou faktúr, ktoré boli vyúčtované žalovanému za vydané lieky a zdravotnícke pomôcky pre jeho poistencov.

Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 115/05-32 z 27. októbra 2005 uložil žalovanému zaplatiť len 48 929,94 Sk s odôvodnením, že žalobcovi (sťažovateľke) patrí z faktúr splatných od 1. augusta 2003 do 4. júla 2004 len poplatok z omeškania 0,01 % vzhľadom na skutočnosť, že podľa vtedy platného znenia § 38 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“) bola sadzba poplatku z omeškania 0,01 % z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania. Za faktúry splatné a uhradené po 15. júli 2004 okresný súd poplatok z omeškania nepriznal s odôvodnením, že po tomto termíne § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. stratil účinnosť.

Sťažovateľka sa voči rozsudku okresného súdu odvolala. V odvolaní, ako aj v konaní pred odvolacím súdom sťažovateľka argumentovala právnymi účinkami nálezů ústavného súdu z 15. júla 2004 publikovaného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka zákonov“) 15. júla 2004 pod č. 396/2004 Z. z. O odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 4 Cob 23/2006-166 z 22. marca 2006 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil, pričom sa stotožnil s odôvodnením obsiahnutým v rozsudku okresného súdu.

Sťažovateľka je toho názoru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže krajský súd rozhodoval podľa právnej normy, ktorá v čase rozhodovania nebola platná ani účinná. Na tomto základe sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti vydal nasledovné rozhodnutie:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Cob 23/2006-166 zo dňa 22. 3. 2006 (doručený sťažovateľke 24. 4. 2006) bolo porušené základné právo spoločnosti Mgr. A. Č., Lekárň P., B., na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR

2. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Cob 23/2006-166 zo dňa 22. 3. 2006 a vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy konania vo výške 10 650,- Sk vrátane 19% DPH vo výške 2 023,50 Sk spolu vo výške 12 673,50 Sk, do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezů na účet JUDr. A. G..“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 191/06-10 z 31. mája 2006 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku krajského súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti.

Právna zástupkyňa sťažovateľky a predsedníčka krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vyjadrenie predsedníčky krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené 10. júla 2006. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

„K tejto sťažnosti si dovoľím uviesť niekoľko faktov. Sťažovateľka si svoje právo, dané jej ustanovením § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov t. j. právo na poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr, ktorými žalovanému vyúčtovala poskytnutie liekov a zdravotníckych pomôcok poistencov žalovaného uplatnila na Okresnom súde Bratislava V v Bratislave žalobou doručenou súdu dňa 28. 12. 2004 v sume 556 292,13 Sk a to v sadzbe 0,1 % za oneskorenú úhradu faktúr za každý deň omeškania. Medzi takto uplatneným nárokom boli i faktúry, ktoré boli splatné po 01. 06. 2003, teda po nadobudnutí účinnosti zák. č. 138/2003 Z. z. až do nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 17. 5. 2004 publikovaného v Zbierke zákonov SR dňa 15. 07. 2004, kedy bol vyslovený nesúlad ust. § 38 ods. 4 Zák. č. 138/2003 s Ústavou SR. Súd prvého stupňa vychádzajúc z ustanovenia čl. 125 ods. 3 Ústavy SR rozhodol rozsudkom zo dňa 27. 10. 2005 pod č. k. 15 C 115/05-32 vo veci tak, že žalobe vyhovel len v sume 48.929,94 Sk a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 3.370,- Sk. Proti tomuto rozsudku sa v zamietajúcej časti odvolala sťažovateľka. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku v jeho napadnutej časti tento rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Rovnako ako súd prvého stupňa i konajúci senát odvolacieho súdu pri svojom rozhodovaní bral zreteľ na čl. 125 ods. 3 Ústavy SR, ako aj na ust. § 41a ods. 3 Zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a dospel k rovnakým právnym záverom a to takým, že v čase od nadobudnutia účinnosti zákona číslo 138/2003 Z. z. až do uverejnenia nálezu Ústavného súdu SR v Zbierke zákonov SR, prináležalo sťažovateľovi právo na poplatok z omeškania v sadzbe 0, 01 % z dlžnej sumy za každý deň z omeškania bez ohľadu na to, kedy si toto právo uplatnil, teda či až po zverejnení nálezu Ústavného súdu SR v Zbierke zákonov SR. Túto svoju úvahu oprel aj o tú skutočnosť, že právo žalobcu na účtovanie poplatku z omeškania vzniklo už prvým dňom omeškania so zaplatením jednotlivých faktúr, kedy v súdnom konaní sa mohol domáhať svojho práva nielen na zaplatenie istiny spočívajúcej vo vyúčtovaní hodnoty liekov a zdravotníckych pomôcok poistencom žalovaného, ale aj poplatku z omeškania, kedy bola zákonom č. 138/2003 Z. z. ustanovená sadzba tohto poplatku vo výške 0,01 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Najviac sme názoru, že účinky rozhodnutia Ústavného súdu SR majú účinky ex nunc, teda až po

publikácii v Zbierke zákonov SR, ale nie spätne, teda *ex tunc*. Tento náš právny názor vychádza z článku 1 Ústavy SR, teda proklamuje právnosť štátu SR a z judikatúry Ústavného súdu SR, z ktorých rovnako vyplýva, že princípom právnej istoty musí byť dôvera v účinný a platný právny predpis. Z takto prezentovaného právneho názoru a skutkového stavu veci sa domnievam, že sťažnosť Mgr. A. Č. nie je dôvodná.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom,

Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich do súladu s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. b) a c), aj s inými zákonmi, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. d), aj s nariadeniami vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa čl. 125 ods. 6 ústavy rozhodnutie ústavného súdu vydané podľa odsekov 1, 2 a 5 sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Právoplatné rozhodnutie ústavného súdu je všeobecne záväzné.

Podľa § 41 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nález, ktorým sa zistil nesúlad právnych predpisov s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vyhlási sa spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde stratou účinnosti, prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených; ak však išlo len o ich zmenu alebo o doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením.

Podľa § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde ... právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom sčasti alebo v namietanom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ak je v danom prípade oprávnený o ochrane základných práv sťažovateľa rozhodnúť všeobecný súd, je právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať vo veci vylúčená.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Za výnimku zo zásady, podľa ktorej výklad zákonov prislúcha predovšetkým všeobecným súdom, treba považovať výklad ustanovení zákona o ústavnom súde. V danom prípade ide najmä o výklad tých ustanovení zákona o ústavnom súde, z ktorých možno vyvodiť právne účinky jeho nálezov vydaných v konaní o súlade právnych predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach. Konkrétne ide najmä o ustanovenia § 41a a § 41b v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pre označené ustanovenia zákona o ústavnom súde je charakteristické vzájomné pôsobenie princípu ochrany a zachovania ústavnosti na jednej strane a princípu právnej istoty na strane druhej. Oba princípy sú neodeliteľnou súčasťou princípu právneho štátu vyjadreného v čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy. Princíp ochrany a zachovania ústavnosti sa realizuje v danom prípade samotným rozhodovaním ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy a jeho následnými právnymi účinkami na rozhodnutia, resp. rozhodovanie súdov a iných orgánov verejnej moci v individuálnych veciach. Princíp právnej istoty sa prejavuje v dvoch smeroch: jednak je založený na prezumpcii ústavnosti právnych predpisov (až do opačného rozhodnutia ústavného súdu) a jednak na zachovaní právoplatnosti rozhodnutí súdov a iných orgánov verejnej moci vychádzajúcich z prezumpcie ústavnosti. Podľa názoru ústavného súdu pri kolízii spomínaných princíпов treba dať prednosť jednoznačne princípu zachovania a ochrany ústavnosti, a to za súčasného spolupôsobenia bŕzd vyplývajúcich z uplatnenia princípu právnej istoty (II. ÚS 72/06, mutatis mutandis I. ÚS 51/06).

Opierajúc sa aj o uvedené východiská zákonodarca pri prijímaní zákona o ústavnom súde rozlíšil vplyv účinkov nálezov ústavného súdu vydaných v konaní o súlade právnych predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach na tie, ktoré boli v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov už právoplatne skončené (§ 41b zákona o ústavnom súde) a tie, ktoré ešte v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov neboli právoplatne skončené (§ 41a zákona

o ústavnom súde). V oboch prípadoch ale zákonodarca umožnil v záujme uplatnenia princípu ochrany a zachovania ústavnosti do miery zlučiteľnej s princípom právnej istoty konvalidovať nepriaznivé účinky rozhodnutí súdov alebo iných orgánov verejnej moci v individuálnych veciach, ktoré vyplývajú, resp. by vyplývali z aplikácie ustanovení právnych predpisov, ktoré v konaní o súlade právnych predpisov označil ústavný súd za nesúladne s ústavou.

V danom prípade sťažovateľka namieta rozsudok krajského súdu vydaný v konaní, ktoré ešte nebolo v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 v Zbierke zákonov právoplatne skončené, t. j. krajský súd bol povinný v čase keď rozhodoval, aplikovať na daný prípad § 41a v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom pre ústavne akceptovateľné rozhodnutie krajského súdu bola nevyhnutná správna interpretácia a aplikácia § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde.

III.

Zo sťažnosti a predložených príloh vyplýva, že sťažovateľka v predmetnom konaní opierala svoj nárok na zaplatenie poplatku z omeškania 0,1 % za každý deň z omeškania o nález ústavného súdu publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 396/2004 Z. z. a ustanovenia § 41a ods. 1, 2 a 3 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorých podľa jej názoru po dni uverejnenia príslušného nálezu v Zbierke zákonov platí § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., v znení platnom pred novelizáciou vykonanou zákonom č. 138/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 138/2003 Z. z.“), t. j. v znení, podľa ktorého sa poplatok z omeškania ustanovuje 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň z omeškania.

Podľa názoru krajského súdu vyjadreného v odôvodnení napadnutého rozsudku „Podľa § 3 ods. 1 a 3 zák. č. 1/1993 Z. z. všeobecne záväzné právne predpisy a rozhodnutia US SR uvedené v § 1 ods. 1 nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v zbierke zákonov. Všeobecne záväzné právne predpisy nadobúdajú účinnosť 15 dňom po ich vyhlásení v zbierke zákonov, ak nie je v nich vyhlásený neskorší deň ich účinnosti. Ak je to

odôvodnené naliehavým všeobecným záujmom, môže sa v právnom predpise ustanoviť skorší začiatok jeho účinnosti, najskôr však dňom vyhlásenia v zbierke zákonov. Spoukazom na vyššie uvedené zásady, zákonné ustanovenia, odvolací súd vyhlásil ten právny záver, že na daný vzťah je treba aplikovať ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z., v znení platnom v čase omeškania žalovaného, t. j. voči žalovanému je možné uplatniť si poplatok z omeškania vo výške 0,1 % len u faktúr splatných do 1. 6. 2003 a u faktúr splatných po 1. 6. 2003 do 15. 7. 2004 je možné uplatniť si poplatok z omeškania vo výške 0,01 % za každý deň omeškania podľa zák. č. 138/2003 Z. z., ktorý bol platný a účinný v čase splatnosti týchto faktúr, keďže ním boli novelizované ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. a poplatok z omeškania bol zmenený z 0,1 % na 0,01 % za každý deň z omeškania“.

Pri posudzovaní sťažnosti vychádzal ústavný súd z nasledovných zistení:

1. Krajský súd v predmetnej veci rozhodol 22. marca 2006, t. j. v čase po uverejnení nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 v Zbierke zákonov. Navyše v čase, keď krajský súd vo veci rozhodoval, stratilo ustanovenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. v zmysle čl. 125 ods. 3 tretej vety ústavy nielen účinnosť, ale aj platnosť, keďže dňom 15. januára 2005 márne uplynula lehota podľa čl. 125 ods. 3 druhej vety ústavy, v rámci ktorej bola Národná rada Slovenskej republiky povinná uviesť protiústavné znenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. do súladu s ústavou.

2. Nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 z 17. mája 2004 bol vyslovený nesúlad § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. s ústavou v znení zavedenom novelizáciou vykonanou zákonom č. 138/2003 Z. z. Z tohto vyplýva, že krajský súd bol v danom prípade povinný pri rozhodovaní aplikovať znenie § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde, text za bodkočiarkou, podľa ktorého „ak však išlo len o ich zmenu alebo o doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“.

Z uvedených zistení vyplýva, že krajský súd bol povinný pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 15 C 115/05-32 zo dňa 27. októbra 2005 ústavne súladným spôsobom aplikovať § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v záujme odôvodnenia tohto svojho záveru považuje za potrebné uviesť, že v danej veci je nesporné, že § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. v čase rozhodovania krajského súdu nebol účinný ani platný, t. j. už nebol súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Z toho vyplýva, že krajský súd v čase svojho rozhodovania nemohol aplikovať na daný prípad § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v neplatnom znení, t. j. nemohol potvrdiť nárok sťažovateľky na poplatok z omeškania 0,01 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania, ktorý jej priznal vo svojom rozsudku okresný súd, a to bez ohľadu na to, že v čase, keď predmetný nárok sťažovateľky vznikol bolo toto platné a účinné. Podľa názoru ústavného súdu totiž dňom márneho uplynutia lehoty podľa čl. 125 ods. 3 tretej vety ústavy stratilo ustanovenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. platnosť ex tunc (nie ex nunc ako tvrdí vo svojom vyjadrení predsedníčka krajského súdu), t. j. bolo anulované od počiatku. Inými slovami na toto ustanovenie zákona č. 273/1994 Z. z. sa hľadí akoby nikdy nebolo platné, a teda nikdy nebolo súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

Za týchto okolností bolo pre rozhodnutie krajského súdu potrebné zodpovedať otázku, aké znenie a či vôbec nejaké znenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. bolo platné a účinné v čase jeho rozhodovania, t. j. podľa akého znenia § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. mal vo veci krajský súd rozhodnúť. Odpoveď na túto otázku vyplýva z § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde, konkrétne z jeho vyššie citovaného textu za bodkočiarkou. Z tohto textu nesporne vyplýva, že v danom prípade po strate účinnosti (po 15. júli 2004), ako aj po následnej strate platnosti (po 15. januári 2005) posledného znenia § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. „platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“, t. j. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. platil v čase rozhodovania krajského súdu v znení pred nadobudnutím platnosti a účinnosti novelizácie vykonanej zákonom

č. 138/2003 Z. z., keď ustanovoval poplatok z omeškania 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania.

V záujme odstránenia akýchkoľvek pochybností o interpretácii textu § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 72/06 uviedol svoj názor na interpretáciu v ňom obsiahnutého slovného spojenia „platí skorší predpis“, podľa ktorého toto slovné spojenie treba vykladať tak, že stratou účinnosti, prípadne platnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia na základe rozhodnutia (nálezu) ústavného súdu sa obnovuje nielen platnosť, ale aj účinnosť „skoršieho predpisu v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“. Takýto výklad je založený na logickom argumente, podľa ktorého samotné obnovenie platnosti skoršieho právneho predpisu by nemalo žiadny právny význam pre ochranu ústavnosti v konaniach pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci v individuálnych veciach, ktoré neboli ešte právoplatne skončené v čase pred uverejnením príslušného nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov a na ktoré sa mal aplikovať právny predpis (jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenie), ktorý nie je podľa príslušného nálezu ústavného súdu prijatého v konaní o súlade právnych predpisov v súlade s ústavou.

Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v danom prípade oprel svoj rozsudok č. k. 4 Cob 23/06-166 z 22. marca 2006 o také znenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré v čase jeho rozhodovania nebolo ani platné ani účinné, t. j. rozhodol v zjavnom rozpore s ústavou a zákonom, a preto týmto rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Takýto záver korešponduje aj so stanoviskom pléna ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/06-4 z 11. októbra 2006, ktorým ústavný súd prijal zjednocujúce stanovisko k odchylným právnym názorom senátov ústavného súdu vyslovených pri svojej rozhodovacej činnosti na aplikáciu nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 38/03-39 zo 17. mája 2004 v konaní pred všeobecným súdom, ktorého predmetom je určenie poplatku z omeškania.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu základného práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a zároveň môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré bolo u sťažovateľky porušené rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Cob 23/06-166 z 22. marca 2006 bolo potrebné tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie krajskému súdu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. A. G. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 6 825 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún) spolu za dva úkony právnej služby podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítanú zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2005 bola 16 381 Sk), t. j. 2 krát 2 730 Sk a 2 krát 164 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, keďže išlo o úkony urobené v roku 2006; celková suma je zvýšená o 19 % DPH, pretože právna zástupkyňa je platiteľkou dane z pridanej hodnoty.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2006